

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ
Úřad ČČK
169 00 Praha 6, Rozdělovská 63

INFORMACE ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE Z 18.05.2023

ZEMĚ G7 SE SEJDOU V JAPONSKU K OTÁZCE JADERNÝCH ZBRANÍ: ČERVENÝ KŘÍŽ VYZÝVÁ VLÁDY KE KONKRÉTNÍM AKCÍM

Summit zemí G7 se o víkendu koná v Hirošimě a zaměří se na jaderné zbraně. Červený kříž vyzývá vlády jaderných mocností a jejich spojenců ke konkrétním akcím ke snížení nebezpečí použití jaderných zbraní.

Ve dnech 19.–21. května bude Japonsko hostit summit zemí G7 v Hirošimě. Japonský premiér Fumio Kishida se rozhodl uspořádat toto setkání v Hirošimě proto, aby **zaměřil celosvětovou pozornost na katastrofální následky možné jaderné války a potřebu zajistit, aby jaderné zbraně již nikdy nebyly použity**. Summit G7 se koná v silně zhoršeném mezinárodním bezpečnostním prostředí. Riziko použití jaderných zbraní je vyšší než kdykoli předtím – včetně nejnapjatějších okamžiků studené války – a stále roste.

Na pozadí konfliktu a napětí v několika regionech opakovaně zaznívají znepokojivé rétoriky o jaderných zbraních a tyto zbraně zaujímají významnější roli v bezpečnostních politikách a doktrínách. Pravidelné zmínky o potenciálním použití jaderných zbraní, bez uznání nebo diskuse o katastrofálních humanitárních důsledcích, které by takové použití způsobilo, představují nebezpečí spočívající v „normalizaci“ myšlenky použití jaderných zbraní a narušují desítky let staré tabu takového použití.

Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce (dále Hnutí ČK&ČP) je hluboce znepokojeno katastrofálními humanitárními důsledky jaderných zbraní již od doby, kdy Japonská společnost Červeného kříže a Mezinárodní výbor Červeného kříže **byly in loco svědky strašlivé devastace a utrpení způsobeného atomovým bombardováním Hirošimy a Nagasaki** v roce 1945. I v kontextu zkušeností s rozsáhlým ničením a utrpením za druhé světové války byla šokujícími zjištění ohledně možnosti pomoci přeživším tento jaderný útok za otřesných okolností a zdevastované lékařské infrastruktury (v Hirošimě pouze 10–20 % lékařů, sester a lékárníků přežilo bombardování). Od roku 1945 celé Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce volá po zákazu a likvidaci jaderných zbraní.

Jaderná zbraň, která zničila Hirošimu v roce 1945 a do konce roku zabila **140 000** lidí, měla ráži pouhých 15 kilotun TNT. Dnes by byla chápána jako **malá nebo „taktická“ jaderná zbraň**. Jediná defonace této velikosti ve městě by pravděpodobně zabila desítky tisíc civilistů, vážně zranila mnoho dalších a vedla k nemoci z ozáření a celoživotnímu nárůstu rakoviny u ještě většího počtu. Radioaktivní spad by mohl kontaminovat velké oblasti v mnoha zemích. Následná panika by vyvolala masové pohyby lidí a vážné socioekonomické problémy. Na mezinárodní úrovni neexistuje žádná účinná kapacita humanitární reakce pro řešení následků výbuchu jaderné zbraně. Jedinou adekvátní humanitární reakcí je zabránit jakémukoli použití jaderných zbraní.

Hnutí ČK&ČP uvítalo, že mnoho **politických představitelů odsoudilo hrozby** použití jaderných zbraní a prohlásilo, že jaderné zbraně nesmí být nikdy použity. Potvrzení vlád Číny, Francie, Ruska, Spojeného království a Spojených států z ledna 2022, že „*jadernou válku nelze vyhrát a nesmí být nikdy bojována*“, prohlášení generálního tajemníka NATO ze září 2022, že „*jakékoli použití jaderných zbraní je absolutně nepřijatelné*“ a prohlášení představitelů G20 z Bali z listopadu 2022, že „*použití nebo hrozba použití jaderných zbraní je nepřípustná*“. Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce loni opět zdůraznilo, že „*je krajně pochybné, že by jaderné zbraně mohly být někdy použity v souladu s principy a pravidly mezinárodního humanitárního práva*“.

Avšak **dokud budou jaderné zbraně existovat, existuje riziko, že budou použity**. Jediným způsobem, jak zajistit, že jaderné zbraně již nebudou nikdy použity, je jejich úplné odstranění. To je důvod, proč se 191 smluvních států Smlouvy o nešíření jaderných zbraní (NPT) zavázalo k účinným opatřením vedoucím k jadernému odzbrojení a světu bez jaderných zbraní. Bohužel více než půl století po vstupu NPT v platnost se tyto globální aspirace nenaplnily. Na celém světě stále existuje téměř 13.000 jaderných zbraní, mnohé jsou ve stavu nejvyšší pohotovosti a připraveny k odpálení během několika minut.

Hnutí ČK&ČP je přesvědčeno, že je na mezinárodní úrovni naléhavě třeba rozhodného postupu, aby se snížilo a nakonec odstranilo nepřijatelné riziko jaderné katastrofy. **Prezidentka Mezinárodního výboru Červeného kříže a prezident Japonské společnosti Červeného kříže vydali 17. května u příležitosti summitu G7 společnou výzvu**, v níž naléhají na všechny státy, aby nyní jednaly s cílem snížit riziko použití jaderných zbraní a pokročit v jaderném odzbrojení.

Národní společnosti Červeného kříže v zemích vlastnících jaderné zbraně a zemích spojeneckých, tedy včetně Českého červeného kříže, **vyzvaly v těchto dnech své vlády, aby učinily následující konkrétní kroky:**

- veřejně vyzvaly všechny státy, aby se, bez ohledu na okolnosti, zdržely jakékoli hrozby použití jaderných zbraní, a to s ohledem na katastrofální humanitární důsledky jakéhokoli takového použití, nedostatek adekvátních kapacit pro humanitární reakci a také na to, že tyto hrozby jsou motivací pro další šíření jaderných zbraní;
- veřejně se zavázaly ke snížení role a významu jaderných zbraní ve svých vlastních národních vojenských a bezpečnostních politikách a doktrínách v souladu se závazky NPT přijatými v roce 2010 a nastítnit konkrétní kroky k dosažení tohoto cíle;
- veřejně se zavázaly k akcím ke snížení současného rizika použití jaderných zbraní záměrem, chybným odhadem nebo nehodou;
- zdržely se jednání, které by mohlo narušit instrumenty pro jaderné odzbrojení a nešíření jaderných zbraní, zejména Smlouvu o zákazu jaderných zbraní (TPNW) z roku 2017;
- i když nejsou s to v blízké době k TPNW přistoupit, měly by uznat aspirace v ní obsažené a její přínosy jako bariéry proti šíření jaderných zbraní, aby se maximalizoval její potenciál pro posílení nešíření a stimulaci opatření v oblasti jaderných zbraní;
- spolupracovaly se státy, které jsou stranami TPNW, v oblastech společného zájmu, včetně pomoci obětem a nápravy životního prostředí, a zúčastnit se jako pozorovatelé druhého zasedání smluvních stran TPNW v listopadu 2023.

V tomto okamžiku zvýšeného mezinárodního napětí mají **státy, které vlastní jaderné zbraně, i jejich spojenci zvláštní odpovědnost** uznat následky možného užití jaderných zbraní pro celé lidstvo, posílit tabuizaci použití takových zbraní a postavit se do čela mezinárodního úsilí o zabránění jejich použití a v konečném důsledku ukončit éru jaderných zbraní.

Vítáme pozornost, kterou vlády G7 na svém summitu v Hirošimě věnují tomuto naléhavému problému, a vyzýváme všechny vlády, aby mu přisoudily stejně vysokou prioritu. Jsme plně připraveni spojit se s vládami, abychom dosáhli těchto cílů, na kterých závisí bezpečnost a budoucnost všeho lidstva.

Doc. Dr. Marek Jukl

prezident ČČK